

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

171
Dokt. E. J. ifrån Kongl. Bibliothecarien C. C. Gjörwell till Hets Großhandlaren
Johan Nilas och Fru Gustava Eleonora Lindahl i Norrköping; dat.
Söndagen, den 26 Maji, 1793.

Innehåll:

- 1) Nedrefa till Norrköping Copias 2) Mit National- och Land- Bibliothek.
- 3) Naturens fjunda Philosophie. 4) Länta Respekthet samt lydiga Don-namn.
- 5) Classification af Tankar och Skrifter i tyfala. 6) Den Fyfte Duff on.
- 7) En oräknelig mängd af in- och utländska Lända Nyheter. 8) Kålsningar.-
Dilager: 1. Utgång för dagm. Mandat för Duff till des Son, dat. Straff. d. 14 Maji 1793.
2. Utdrag af mit Duff i. Compagnon J. som. del i Antikning, dat. Stockh. d. 24 Maji 1793. 3. Besf-
värning emellan Hr. degnen och mig d. 16 Maji 1793. 4. Brev till ifrån mig till Hr. Mandat
af d. 20 o. 25 Maji 1793.

Mina Adraktärafte Barn.

Nu sitter jag åter i det fallna Lugnet, och med hvarka skalle jag hälsde dela det
samma, än med Eder Begge, som, ehuru frånvarande, dock så ofta glädja och tillfred-
ställa mit Hjerta? Ji äfunden at se mig hos Eder, jag gör det också, och om Gud
låter oss lefva några veckor, få vi fluta oss uti hvarandras armar. Så länge
mina Stockholms Gjöromial det medgifva, blifver jag hos Eder; men den Jungen
blir just stor och färdig för mit Hjerta, då jag en gång får se Eder hvarnysse besäfte,
och således dagligen lefva med Eder. Det är då icke allenaft mit Hjerta, som
jag föruti allt ömna för Eder, utan också tillika mina så vackra, til en del unigue
Samlingar för min älskade och vittre John: hvilken Gud låta sedan länge lefva,
vårda och öka de se Dyrbare Fölygningar för vår Hifloria och des Beskrifvare! -
Med dine Kunskaper, dit Snille, din Flit kan Du själv göra gagn af dem, sjelf
midt illand dem bygga Dig et kärt och hedrande Minne. Jag redar nu alle dagar
in detta National- Bibliothek uti Stora Rumet inanföre Dokladan, och hvar jag i
föregår fik et stort Skipp aldeles färdigt, som kommer at innehålla sara Landfkrifver
och de adraktärafte Döckerne. Säkra rum kan jag icke finna för de se dardoms skrifter,
ty där förvaras de uti nedersta Våningen af et Stenhus och inåt en Gård, omgifven på
alla sidor af eldfria Rum och Orandmurar; så at, innan Lågans Våldsamhet skulle
hinna så långt ner, mekte väl något kunna bergas. Here Sackar til Flyttning,
på al vädelig Händelse, ligga därjämte alltid redo uti detta Rum. Döckerne uti vår
Hifloria fördelas i den ordning, de finnas beskrifne uti sal. Warmholtz's Bibliothek.
Döcker uti andra Vetenskaper, som ditfränkias, utgjöra en försildt blaff, dock utan
at tala några Afdelningar. Detta Bibliothek, förvärfvad på min Älderdom, samt
genom min sista skett och möda, på en utommed icke lätt arbetsväg, ville jag
gerna skulle hållas tilhoppa efter min död. Härmed får dock icke hopblandas
mit enskilda eller så kallade Land- Bibliothek, som i sinom tid får och bör gå
den vanlige al verdens väg. Öfver begge gjövas förskilde kataloger, på ena sidan
påde Bibliographie, på den andra med utfatte, dock merändels medfette Piser
på hvarje Artikel; så at begge värde må med säkerhet ligga under deras ögon,
som böra det känna.

Min Johns så sköna Dref af den 13 kan jag icke nog tacka före, och infämmer
jag til fullt uti alla de Tankar och känslor, som där finnas utav den yttligste
och

Gjörwelliana
BIBLIOTHEC

och ömhetsfulle Jacobi anförde. Denna Naturens, denna då först funda Philosophie både uplyfter och befäster å ena sidan Hjärtat emot de Öden, som utomdes icke kunna undvikas; och å den andra tjuder och öfvertygar oss om vår stora Rättighet at öfva Frid, Glädje och nyttfalsighet utur det så väljörande Källa. Detta är således en Philosophie, at både väl studera och gynnigt njuta. Närdig, Min Egen John! som vandrar på denne Väg, som med Guds Begrep kan emottaga de bästa Lärovingar, med örnade intryck i sig af deras Kraft och Värma. Näste Högstidsdag med min kärvarande John, jag menar ^{viden} nästa Besök på Sjögården, skal detta dit Brev bli för vår endaste Lecture, vår Läckrafte Spis, just en foda för vår Sjul. Din sedan om vi höggaste och äfste Dig.

Til detta mit Brev fogar jag et par i anförande til ämnet och vår Vänskap historande Dilagor, bestående uti et Brev til Hs Leonold och hans Svär samt et mit Brev til Hs Mandorff; jag är vis på, at både Du och Stapra taga del uti deras innehåll.

Följande Fatsägelse för Dagens Era Brev med Lita Post, dit af den 23 och Stafas af den 19. Nu skal jag som hastigast svara på äfstilligt. — Den anskrifne och med Döden afgångne Lieut. Wessphal hette, enligt Modrens Notification uti Stralsundska Tidningen Ehrenfried Joh. Adolff; men våra Urrikes Tidningar hade dögt om det första Namnet uti Ernst. Rätta således. — Hvad de Studerandes uti Upsala Skrifter och Anförning angår, så blef den senare, eller at få Hertigens tillstånd at å nys öfna sin Convent och i desamma motionnera, adressera, committera, decretara &c. och hvilken lag til underskrift på Dokladan samt var redan underteknad af omkring 200 Studerande, den 1 Maji confisquerad af nu varande Rektor, juris Professoren Hs Peggare, som således aldrig at til Hertigen afgå; hvarom och uti Rubriken det bör heta. — icke afgifven — utan upfatt i April 1793. Konungens Förbud emot de Studerandes samankomster afgick kort fört til alla våra Academies, för at icke fösta Ungdomen i Upsala, som då genast förmodeligen i upfatt at upskolda sina Tjänkefäst, lät trycka sina Skrifter, och tekenades för Doktryckaren Edman en Garanti af omkring 300 Convents ledamöter. Emot dessa Skrifters vidare utgifvande och förfäljande ankom åter den 30 Apr. til Upsala Hertigens, såsom Cancellens Förbud; hvar på ock så de hos Doktryckaren af Rektor confisquerades. Man menar, at Hs ärke Biskopen under sin senaste Lärvars mycket bidragit til dessa Academiesk Edicters påskyndande. Studerande ungdomen har dock sedan, såsom det en underdånig ungdom väl anstår, med skyndad anfäst dessa Höga Bud och Beslutningar, hållit sig stilla; läser dock uti et slags incognito råkas och öfverlägga om den unga Välfärdens rätt och Ödessa. — Ja visserligen är Hs Otto Duffon vida bättre än Duffon sjöft, jag menar i anförande til det många Förbättringar och Öfötkningar. Quarto-Urslagan på Tyfka behöper icke segla öfver til sin Hem-ort; ty änteligen blef jag i går af med den för 16 Rdlr 32 S, hvilken Summa man ändå aldrig fått uti Tyfkland, sedan Otto verk där berättigat sig til et så orättlörigt förträde. Närdet har jag affört uti vår Räkning. — Kanste tu förtröandets ^{nuvrat} underhållande kunde du visa et och annat ställe utur mina Brev til Dig, i synnerhet uti de filosofiska och litteraire ämnen; för Hs Salch; ty såsom han alltid fick läsa mina Brev hos Sal. Lidin och har mycket Vänskap för mig, så torde han ännu vilja något förtfusa at läsa af mina Nyheter. När vi råkas; fi

ja vi dock allt närmare aftala. — Uti Nitterhets- Academien skäl Cancellie-Rådet
vide talu öfver sal. diden. de honom tilagde Extract utur mit fyra Prof. til Domproten. —
Deklagligt, at Her dottern skäl vara för skicklig Dottertyckare, men därjämte, så stor
Misanthrope, sit sinne och sin Rörelse. ti stor skada. Tackar ödmjukast för Konfignationens
Lösen. — Ja visserligen hade jag unnat Dig Memoires de l'Academie des Inscriptions &
Belles-Lettres framföre någon annan. Til lycka stannade de uti Kongl. Vetenskaps- Akad.
Bibliothek, som också dragit af med hela den komplette och Dig först hembudne. Suttar af
Effrit des Journaux. Hofmarskalken Grefve Pojse på Swand har köpt Bibliothéque Raisonné,
Bibliothéque des Sciences & Beaux-Arts samt Année Litteraire; falkar nu öfver på Bibliothéque
Germanique, begge Suttarne. Bibliotheket i Åbo köpte häromdagen Bibliothek der sköna
Wissenschaften, begge Suttarne, utom andra verk. Andra Journaler och Verk har Bibliotheket i
Upsala sig tilhandlat; ja at jag ingalunda behöper befrakta en enda bok öfver til
Sjkieland. Memoires de Prevost, helt complete och bestående af icke mindre än 276 Volumes
i 12:o och i franska Band, utomdes det enda Exemplaret uti hela Riket, samt Journal
des Swand, som är eller original- utlagen i 4:o, fka än ofälde. Den förra Journalen
är en af mine Préférence- Journaler, hvilken, om jag vor ung, skulle jag just gerne
läsa och äpen seudera: ty Jesuiternes grundeliga Lärdom samt fina både Gransening och
smak röja sig där på hvarje Stad. Journalen börjar ock med detta seculo och går allt til
ordens fall. — Her Campes Journal, nu från Dounowik til Kiel flyttad, är tämligen Democratisk,
men väl skrifven. Så han som Her Becker i Gotha för en uplyst och skön Penna,
billiga ingalunda Våldsamheter i Frankrike eller något annat Land, det må heta
Polen eller hvad som helst; men ifrå alltid emot Despotismen, och des Druk, icke
misbruk: ty Despotismen är til sin natur intet annat än ^{en Misbruk} en uppenbar Machiavellism;
en usurperad, en emot både Människan och Medborgaren tigrigen våldsam magt. —
Her Robinets Dictionnaire universel des Sciences Morale, Economique, Politique &
Diplomatique, som består af 30 Volumes i 4 och utkom 1777-1783, är så skickligen god, dock
på rikt sätt bara en Skrifver-bok; men dä en Frankför icke kan utländska språk
så kommer han icke heller med säkerhet långt uti Känedomer af andre Stater.
Föremot är Her Frans Sabbathiers — måste skijas ifrån Sabatier de Casseres och
Sabatier de Cavaillon — Dictionnaire pour l'intelligence des Auteurs Classiques
vida bättre, ja det förnämliga verk uti denne väg, med mycken Lärdom och nästan
för stor omständelighet författadt; hvad det ock är ganska voluminöst, vet icke
heller, om det är än aldeles til flut bragt; men år 1785 voro deraf redan 35 Volumes
i 8:o utkomne. — Capit. Arthenholtz's Literatur- und Völker- Kunde. — Sedan är
des Titel — är et af Sjkielands bättre periodiska verk, utmärker sig i flynneshet
genom Refor och Skaldestycken. Jag äger det til affalus. — Vets- Skriften: Människa
Vännen föreför af lagman Sahlströöm, är complet utkommen och består af 52 Numrer i 4
och kostar 1 Rdlr. — Vets- Skriften: Verldsborgaren, också complet utkommen, håller
50 Numrer i 8 och kostar 1 Rdlr 16 S. Daron Silfverhielm, var nu varande Commissions-
Secretärer i London, var Skrifver- författaren af detta arbete. Intet dera af dessa begge
Verk continueras; de torde ock kunna ombäras uti dit Bibliothek. — Skajer Skunde
Sjkielands periodiska Skrift börjades 1791 under Titel af: Fragmenter i särskilda ämnen,
första Tommen, Stockh. 1791, 3; men år 1792 förändrades Titeln til: Välsignade Psykifriketen
och Psykefriketen den välsignade, hvilka samfält utgjöra förnämde fjärde Tommen,
som

som håller 400 fidor. Senare Titeln åter en gång Cäres Andre Toman, som slutades med
 No 23 för den 21 Febr. 1793 och med akt och vel öfver Drigt på Tryckpapper och Slutfa,
 samt at utgifvarer således måste naturligt vis uti denna Maiculatur Epogue
 skända förlusten vida flöre, än alla hans löner och Pensioner kunna ersättas. Det
 uppbyggeliga Köpparfrikket, rörande Välärvördige och Välärdade Prästmännens och
Adjunctans Conjunction med Köksyngan benliga och Erarfama, som lämnat öfverne
 på gödfret samt annodat, par pure modestie & delicatasse, Graveuren at lätta
 under de erden: - och Sing-gardinen föredragar, - höer till No 18 för d. 24 Jan. 1793;
 men funningen at säga det smutfigaste och ovärdigaste loft, som Tryckfriheten
 den välfignade ännu regulerat öfs med. By! hvilket misbruk af så god och nyttig sak,
 som Tryckfriheten är! Stanchuren ligger nu eljest, såsom det förludes, på sin dotryng, och
beslagar jag honom, om någon Reverendus kommer at uti famma styl hätta diken
prärdikan öfver honom. Denna hans yttersta Emanation koftar dock 2 Röls, och berönd
jag gerna, at man måste vara stor licbaber af sådane Läckerheter för at gå illa
använda vårt redbara Pappersmynt; utan fäst bättre skulle jag använda mine 6 Krutar
för at gå 6 gångar Annette, Nina och dylika vackra äpentyr på vår beniske Theater, ty stratta
må jag gerna; men at få ordt i magen tackar jag rätt mycket jöre. Således du om
Handpeltiga Spådag spelas lumbindaren, sen sjter in uti Koffret såsom en god lets och tror på sin hått,
med en hår räcker hand och mun at älfkaren, som står bakom skuret. - Sådane
frags Gardiner äro tolerabla. - Uti de många uppbyggeliga Videns Papper höer också
Democritus, en veckoskrift af Notar. Seleen, stor Thorildian och Anti-Sellgenian.
 Detta frugga verk har benjat i ör, och äge vi redan 18 Nummer af det famma. -
veckoskriften: Patrioten af Dr D. Philipson är afbruten, med föga hopp at äny i lika
språk och drägt framtråda; äfen för kungl. secreter. Nordenföldes veckoskrift,
Medborgaren kallad, måst på offentlig tillägelse afbruten. Namn: Patriotens andra
häfte uphörd med No 8, för d. 7 Jan. 1793; och Medborgarens Andre Del med No 25
 och 26, för d. 3 Apr. 1793. - Äpentyret i Dag-Papern med Pastor Jahlmans långspedags
Prärdikan i Catharina kan jag aldeles icke uplysa. Hein är eljest sammne man,
 som var vår förste Drigt på S. Bartholomey och äfen beskrifit famma ö. - De
Nummer af Stockholms Posten, som innehålla Ljusförhinder, Äreposten och
Mulanis, äro blifv genast utfliden. - Så mycket ti svar för denna gång; det öfriga
kunnigt.

Det lilla utafra Skrifver om Ender Petur är högt ovärd. Gud störke hans Krafter!
Annåt min vördnad höi den Heders männan. Så har och alla Barnen hålla
Eder Bege aldrad neq. Jag leper och dåd

Eder

tilgifna Pappa.

Annmärkning:

Dialagorna tillfogas icke; ty de finnas alla höi mig uti den öfriga breffvärdlingen.